

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันธุรกิจนายหน้าประกันภัยมีการเจริญเติบโตเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งธุรกิจนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ที่มีส่วนแบ่งในตลาดธุรกิจคนกลางประกันภัยสูงขึ้น แต่เนื่องจากมาตรการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยของไทยยังไม่ชัดเจน และยังไม่สามารถนำไปบังคับใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงส่งผลให้เกิดปัญหาจากการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยขึ้น ทั้งปัญหาที่เกิดจากนายหน้าประกันภัยประเภทบุคคลธรรมดา ประเภทนิติบุคคล และประเภทธนาคารพาณิชย์

จากการศึกษากฎหมายเกี่ยวกับมาตรการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยของต่างประเทศ พบว่าในประเทศอังกฤษ มีการออกมาตรการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยที่มีรายละเอียดชัดเจน และมาตรการดังกล่าวสามารถนำมาใช้บังคับ เพื่อลดความเสี่ยงภัยที่เกิดจากการกระทำผิดหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยได้ เช่น การกำหนดให้มีการเอาประกันภัยความรับผิดของผู้ประกอบวิชาชีพ หรือให้มีการดำรงเงินกองทุนให้เป็นไปตามจำนวนที่กำหนด และหากเกิดความเสียหายศาลสามารถเรียกค่าชดเชยจากเงินกองทุนดังกล่าวของนายหน้าประกันภัยได้ แต่ในส่วนนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ ประเทศอังกฤษไม่ได้มีการกำหนดมาตรการกำกับดูแลธนาคารพาณิชย์ไว้เป็นการเฉพาะ

ส่วนประเทศสหรัฐอเมริกา ได้มีการกำหนดมาตรการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยไว้เป็นกฎหมายแม่แบบเพื่อให้แต่ละมลรัฐปฏิบัติตาม นอกจากนี้ยังได้มีการออกกฎหมายการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ เพื่อเป็นการอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัยได้ รวมทั้งยังมีการออกมาตรการในการปฏิบัติหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ที่กระทำการในฐานะนายหน้าประกันภัยไว้อย่างละเอียด และยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการในการรับข้อร้องเรียนของลูกค้าธนาคารจากการปฏิบัติหน้าที่ของธนาคารในฐานะนายหน้าประกันภัยอีกด้วย

สำหรับในประเทศไทย แม้จะมีกฎหมายกำหนดถึงกฎเกณฑ์และรายละเอียดการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งนายหน้าประกันภัยทั่วไป และนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ไว้แล้วก็ตาม แต่กฎหมายการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยของไทยยังไม่สามารถใช้บังคับเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการกระทำของนายหน้าประกันภัย และโดยเฉพาะกับนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ได้เท่าที่ควร ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความเชื่อถือของประชาชนที่มีต่อธุรกิจประกันภัยของไทยในอนาคต และอาจส่งผลกระทบต่อการพัฒนาธุรกิจประกันภัยของไทยต่อไป รวมทั้งจากการที่

ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจนายหน้าประกันภัย ซึ่งถือว่าเป็นการทำธุรกรรมข้ามประเภทของธนาคาร แต่ในด้านการกำกับดูแลยังไม่มีนโยบายหรือยังไม่มีความร่วมมือในการกำกับดูแลระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) และสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ที่มีหน้าที่ในการกำกับดูแลการดำเนินของธนาคารพาณิชย์ในฐานะนายหน้าประกันภัย

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า ควรที่จะมีการออกมาตรการต่าง ๆ เพื่อคุ้มครองสิทธิของผู้เอาประกันภัยและประชาชนที่ได้รับความเสียหายจากการปฏิบัติหน้าที่ของทั้งนายหน้าประกันภัยทั่วไปและนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ ดังนี้

1. มาตรการเรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของนายหน้าประกันภัย ผู้เขียนเห็นว่า ควรมีการเพิ่มเติมพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยฯ และพระราชบัญญัติประกันชีวิตฯ ในเรื่องการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยประเภทนิติบุคคลให้ชัดเจนขึ้น โดยนำเอาหลักเกณฑ์และคุณสมบัติเบื้องต้นของนายหน้าประกันภัยประเภทนิติบุคคล มาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกันวินาศภัยฯ และพระราชบัญญัติประกันชีวิตฯ

2. มาตรการเรื่องการคุ้มครองประโยชน์ให้แก่ผู้เอาประกันภัยหรือผู้บริโภค โดยมีมาตรการดังนี้

2.1 มาตรการบรรเทาความเสียหายที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของนายหน้าประกันภัย ควรที่จะมีการกำหนดถึงวัตถุประสงค์ที่มีการจัดตั้งเงินกองทุนของนายหน้าประกันภัย โดยอาจกำหนดให้ผู้เอาประกันภัยหรือผู้เสียหายจากการกระทำผิดหน้าที่ของนายหน้าประกันภัยมีสิทธิพิเศษเหนือกว่าเจ้าหนี้รายอื่นของนายหน้าประกันภัยในเงินกองทุนนั้น และให้ศาลสามารถบังคับเรียกค่าเสียหายเอาจากเงินกองทุนของนายหน้าประกันภัยได้ และควรจะมีการกำหนดให้นายหน้าประกันภัยต้องทำประกันภัยความรับผิดที่เกิดจากการประกอบวิชาชีพจากการกระทำประมาทเลินเล่อของตนด้วย เพื่อเป็นการคุ้มครองผู้เอาประกันภัยให้ได้รับความมั่นใจในการบริการของนายหน้าประกันภัย

2.2 มาตรการในการปฏิบัติหน้าที่ในการชี้ช่องหรือจัดการให้ผู้เอาประกันภัยเข้าทำสัญญาประกันภัย ควรต้องมีการกำหนดให้นายหน้าประกันภัยต้องดำเนินการจัดหาหรือชี้ช่องให้ผู้เอาประกันภัยเข้าทำสัญญาประกันภัยกับผู้รับประกันภัยอย่างน้อย 2 ราย เพื่อให้ผู้เอาประกันภัยมีสิทธิที่จะเลือกผู้รับประกันภัยที่เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง แต่ในส่วน of นายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์อาจได้รับการยกเว้น หากเป็นการชักชวนให้ลูกค้าธนาคารเข้า

ทำสัญญาประกันภัยที่ไม่ใช่สัญญาประกันภัยที่เสนอพร้อมกับการให้บริการทางการเงินของธนาคาร

รวมทั้งควรมีการออกมาตรการในการกำหนดรายละเอียดถึงวิธีการชักชวนให้ลูกค้าธนาคารเข้าทำสัญญาประกันภัยของธนาคารพาณิชย์ให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยต้องออกเป็นประกาศทั้งของธนาคารแห่งประเทศไทยและของสำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย เพื่อไม่ให้เกิดช่องว่างในการกำกับดูแลการกระทำธุรกิจนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ และควรมีหน่วยงานที่สามารถรับเรื่องร้องเรียนจากการกระทำที่ผิดหน้าที่ของธนาคารพาณิชย์ เพื่อเป็นการคุ้มครองประชาชน และเพื่อให้ธุรกิจนายหน้าประกันภัยเป็นที่น่าเชื่อถือและมั่นใจได้สำหรับประชาชน

3. มาตรการเรื่องการเพิ่มสภาพบังคับทางกฎหมาย นอกเหนือไปจากโทษทางอาญาแล้ว ควรเพิ่มโทษทางปกครองเพื่อให้เกิดความรวดเร็ว โดยไม่ต้องรอคำพิพากษาของศาลที่ใช้เวลานานทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างทันทั่วถึง ดังนั้นจึงควรมีการเพิ่มบทลงโทษทางปกครองเพิ่มขึ้นจากเดิม เพื่อที่จะสามารถใช้บังคับและกำหนดโทษที่เหมาะสมกับความผิดเป็นกรณี ๆ ไป

4. มาตรการเรื่องความไม่เสมอภาคในการดำเนินธุรกิจนายหน้าประกันภัยของนายหน้าประกันภัยประเภทนิติบุคคลกับนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์ ควรมีการกำหนดให้นายหน้าประกันภัยประเภทนิติบุคคลสามารถกระทำการได้ทั้งนายหน้าประกันวินาศภัยและนายหน้าประกันชีวิต โดยไม่ต้องมีการแยกเป็นสองบริษัทอย่างในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดความเท่าเทียมกับการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยประเภทธนาคารพาณิชย์

5. มาตรการในการพัฒนาการกำกับดูแลนายหน้าประกันภัยของไทย ควรที่จะมีการกำกับดูแลตนเองโดยผู้ประกอบการวิชาชีพนายหน้าประกันภัยด้วยตนเอง เพื่อเป็นการยกระดับความรู้ความสามารถของนายหน้าประกันภัยให้มีความใกล้เคียงกับนายหน้าประกันภัยในต่างประเทศที่ถือว่าเป็นผู้ประวิชาชีพนายหน้าประกันภัยอย่างแท้จริง